

УДК 351.745-057.36

В. Д. Солдатова
кандидат юридичних наук,
викладач кафедри кримінального права та кримінології
факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ

СУБ'ЄКТИ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗА ЗАКОННІСТЮ В АДМІНІСТРАТИВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ОВС

Постановка проблеми. Актуальність статті обумовлена, тим, що у складних соціально-економічних і політико-правових умовах становлення нової української державності суттєво зростають вимоги, що пред'являються суб'єктами громадського контролю до рівня забезпечення законності в діяльності працівників органів внутрішніх справ, а будь-який відступ від дотримання норм закону, являє собою фактор, дестабілізуючий не тільки позитивні правоохоронні тенденції, а й процеси демократизації суспільства, забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням громадського контролю за законністю в діяльності органів внутрішніх справ присвячено багато робіт, це і дослідження Ю.Л. Белоусова, К.Б. Левченко, О.М. Музичука, О.В. Поволоцького, О.Ю. Синявської та інших. Однак, незважаючи на досить широку опрацьованість означеного кола питань, представлена стаття докладно акцентує увагу саме на суб'єктах громадського контролю за законністю в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ, які не мали до цього детального обговорення у вітчизняній юриспруденції, зокрема, більшість робіт не відображають нових сучасних реалій.

Метою статті є з'ясування сутності та видів суб'єктів громадського контролю за законністю в адміністративній діяльності органів внутрішніх.

Виклад основного матеріалу. Громадський контроль є самостійним видом контролю, він здійснюється об'єднаннями громадян та самими громадянами, та необхідний для контролю за діяльністю органів державного управління і місцевого самоврядування (в тому числі за адміністративною діяльністю органів внутрішніх справ), що сприяє поширенню принципів прозорості та гласності в діяльності вищезгаданих органів. Залучення населення до процесів управління державою і суспільством є також проявом демократії. У статті 38 Конституції України записано: «... громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати та бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування...» [1]. Така конституційна норма передбачає громадський контроль як теоретично,

так і в практичному контексті. В сучасній українській практиці взаємодії влади і громадськості на місцевому рівні можна відмітити такі форми реалізації партнерства, як створення спільних комісій, робочих груп, тимчасових та постійних консультативних, координаційних центрів. Специфіка громадського контролю виявляється в його структурі. В якості одного з її елементів виступає – суб'єкт контролю громадського контролю.

Суб'єкт контролю (контролююча система) – інституціональне утворення, яке об'єктивно зацікавлене в одержанні результатів контролю та здійснює його. В якості суб'єктів контролю можуть виступати різні учасники суспільних відносин. У даному випадку суб'єктом виступає як все суспільство в цілому (у його протиставленні державі як до особливого носія публічної політичної влади), так і його підсистемні елементи, інститути і структури. Суб'єктний критерій служить підставою для виділення в якості самостійних видів соціального контролю: громадського і державного. Суттєва відмінність громадського контролю від інших видів контрольної діяльності полягає в тому, що всі його суб'єкти виступають не від держави, а від громадськості. Хоча такий контроль дозволяє здійснити нагляд за забезпеченням законності в діяльності органів внутрішніх справ, результати його перевірок мають, як правило, рекомендаційний характер. Характерним є те, що запобігання порушенням та зловживанням у контрольованій сфері здійснюється за допомогою засобів суспільного впливу. Громадський контроль виступає діяльністю громадянського суспільства (суб'єктів, інститутів, членів) з контролю за державою (його органів і посадових осіб), а також іншими суб'єктами громадянського суспільства, що здійснюється в інтересах суспільства і держави. Законом України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» було закладене підґрунтя для створення громадських формувань, метою діяльності яких є сприяння ОВС України у реалізації їх обов'язків щодо охорони громадського порядку, громадської безпеки та боротьбі з правопорушеннями [2]. Пунктом 5 статті 10 цього Закону встановлено право громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону та їх членів вносити до органів

державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності пропозиції щодо запобігання адміністративним правопорушенням і злочинам, виникненню причин і умов, що сприяють їх вчиненню. Усіх суб'єктів громадського контролю за законністю в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ слід класифікувати на два види – суб'єктів зовнішнього та внутрішнього громадського контролю. Так, суб'єктами зовнішнього громадського контролю за законністю в адміністративній діяльності ОВС виступають політичні партії, громадські організації, громадяни та засоби масової інформації. До суб'єктів же внутрішнього громадського контролю за законністю в адміністративній діяльності ОВС належать: профспілки, Громадська рада при МВС України з питань забезпечення прав людини та мобільні групи. Зупинимось на кожному з суб'єктів окремо.

Конституція України не передбачає права здійснення політичними партіями контролю за діяльністю органів внутрішніх справ. Аналогічної норми також не містить Закон України «Про політичні партії в Україні» [3]. Можна сказати, що політичні партії, котрі представлені безпосередньо у Верховній Раді України, виконують подвійний контроль, який об'єднує в собі і парламентський контроль, і громадський контроль. Проте, Закон гарантує політичним партіям свободу діяльності, що включає можливість викладати публічно та відстоювати свою позицію з питань державного і суспільного життя; брати участь в обговоренні оприлюдненні та обґрунтовуванні оцінки дій і рішень органів влади, використовуючи для цього державні та недержавні засоби масової інформації; вносити до органів державної влади та органів місцевого самоврядування пропозиції, обов'язкові для розгляду відповідними органами. У зв'язку з цим, політичні партії можуть висловлювати свої оцінки діяльності органів внутрішніх справ, партійні активи можуть розповсюджувати серед населення як негативну, так і позитивну думку про діяльність ОВС, а тим самим впливати на кадрову політику в органах внутрішніх справ.

Стосовно громадських об'єднань та організацій необхідно зазначити наступне. Відповідно до статті 10 Закону України «Про Національну безпеку України» [4] громадяни України беруть участь у здійсненні цивільного контролю через громадські об'єднання, членами яких вони є, через депутатів місцевих рад, особисто шляхом звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або до державних органів. Сфера громадського контролю може бути обмежена виключно Законом України «Про державну таємницю». Під громадським об'єднанням, відповідно до Закону України «Про громадські об'єднання», розуміється добровільне об'єднання фізичних осіб та/або

юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів [5, ст. 1]. Відповідно до ст. 21 Закону України «Про громадські об'єднання», громадські об'єднання мають право представляти й захищати свої і законні інтереси своїх членів у державних та громадських органах. Тобто, громадські об'єднання мають право здійснювати правозахисну діяльність у таких формах: участь у законопроектній роботі; участь у виробленні рішень органів держави; участь у формуванні органів влади; правова допомога у складанні скарг, листів, звернень. Але, обов'язковість органів державного управління щодо надання відповідної інформації громадським об'єднанням та організаціям даним законом не встановлювалася, це відбулося лише в 1996 році після прийняття Конституції України та Закону України «Про звернення громадян» [6].

Громадським організаціям гарантується можливість запитувати та отримувати у встановленому порядку від органів державної влади, організацій, підприємств і установ, що належать до правоохоронних та інших органів, інформацію, яка не містить державної таємниці, з питань правоохоронної діяльності, проводити наукові дослідження із забезпечення безпеки країни, боротьби зі злочинністю, проводити публічне обговорення їх результатів, створювати для цього громадські фонди, центри, колективи експертів тощо, проводити громадську експертизу проектів законів, рішень, програм, представляти свої висновки і пропозиції відповідним державним органам для врахування під час реформування правоохоронних органів держави, брати участь у громадських дискусіях та відкритих парламентських слуханнях з питань реформування правоохоронних органів держави, через суб'єктів права законодавчої ініціативи виступати із законодавчими ініціативами у сфері правоохоронної діяльності. Відмінною особливістю взаємодії органів внутрішніх справ з громадськими організаціями є, по-перше, те, що ініціатива подібної взаємодії переважно йде від органів внутрішніх справ і набагато рідше від громадян та їхніх громадських об'єднань чи організацій і, по-друге, об'єднання громадян правоохоронної спрямованості створюються за ініціативи органів внутрішніх справ і працюють під керівництвом цих органів.

Ми вважаємо, що громадський контроль за законністю в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ повинен здійснюватися не тільки інститутами громадянського суспільства, а також окремими громадянами, оскільки вони у своїх листах, зверненнях, скаргах, заявах чи під час особистого прийому громадян в органах внутрішніх справ [7] можуть надати реальну інформацію

про недоліки або порушення, котрі були допущені працівниками ОВС. Так, окремі громадяни держави, відповідно до чинного законодавства, мають право на певну інформацію щодо стану справ в ОВС, а також можуть звертатися індивідуально чи колективно, у тому числі через ЗМІ, до відповідних органів державної влади з пропозиціями щодо поліпшення ситуації у правоохоронних органах, впливаючи на процес державного управління та контролю у цій сфері.

Ще одним суб'єктом громадського контролю виступають професійні спілки, які в основному виконують функцію формального контролю за дотриманням трудового законодавства та виступають зв'язуючою ланкою між адміністрацією установи та працівниками. Згідно з частиною 11 статті 62 Закону України «Про Національну поліцію» [8] працівники поліції вправі утворювати професійні спілки з метою захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів поліцейських. Вони не можуть бути членами політичних партій, рухів та інших громадських об'єднань, що мають політичну мету. А обмеження прав професійних спілок поліцейських порівняно з іншими професійними спілками не допускається.

В адміністративній діяльності органів внутрішніх справ профспілки служать виразником колективної думки працівників ОВС з основних проблем та впливають на формування управлінських рішень, моральної атмосфери в колективі та соціальну захищеність працівників ОВС. Громадський контроль за законністю в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ з боку професійних спілок атестованих працівників ОВС є постійним і носить системний характер. Профспілка атестованих працівників органів внутрішніх справ України була створена у 1992 року, а зареєстрована у Міністерстві юстиції України 19 квітня 2000 року, свідоцтво № 1406, має реєстрацію в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) (Останні доповнення 19.04.2007 р., свідоцтво серії А01 № 158041). Профспілка є всеукраїнською добровільною неприбутковою громадською організацією, створеною за територіальною ознакою, яка об'єднує громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної діяльності. Головним завданням Профспілки визначено представництво та захист індивідуальних і колективних прав та інтересів членів організації, участь в розробці проектів законів, урядових та відомчих рішень, здійснення громадського контролю за дотриманням законів в органах внутрішніх справ; надання членам профспілки правової допомоги; участь у розробці та реалізації соціально-економічних програм, спрямованих на поліпшення умов службової діяльності працівників, їхнього побуту, медичного обслуговування та оздоровлення, врегулювання

службових конфліктів. Основними напрямками діяльності Профспілки є захист та представництво соціально-економічних прав та інтересів членів профспілки – особового складу, ветеранів та пенсіонерів органів внутрішніх справ, організаційне зміцнення профспілки шляхом укладення Генеральної угоди між Кабінетом Міністрів та профспілками, Галузевої угоди між керівництвом МВС України та профспілками, угод на рівні УМВС та колективних договорів. Динамічний розвиток Профспілки почався з січня 2007 року, коли активізувалася практика зустрічей з керівництвом органів внутрішніх справ та особовим складом з метою збільшення кількості членів профспілки серед атестованих працівників на яких проводилася роз'яснювальна робота щодо призначення та статутних завдань профспілок. Результатом цієї роботи стало збільшення чисельності членів Профспілки до 65,5 тис. осіб (станом на 01.06.2010 р.). Профспілка в особі її голови представлена в Національній тристоронній соціально-економічній раді при Президентові України та у Громадській раді при Міністерстві внутрішніх справ України на підставі Постанови Кабінету Міністрів України від листопада 2010 року № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» [9]. За ініціативи Профспілки Конституційний Суд України неодноразово приймав рішення про невідповідність деяких законів Конституції України (неконституційність), зокрема, щодо позбавлення працівників ОВС пільг, компенсацій і гарантій з оплати житла, комунальних послуг, які були їм гарантовані протягом всього періоду перебування на службі, та права на безоплатний проїзд, крім того, ліквідовано і диспропорцію в пенсійному забезпеченні [10].

В Указі Президента України «Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади» [11] була запропонована ідея взаємодії державних структур та об'єднань громадян через створення так званих громадських рад, які повинні діяти при управлінських органах усіх рівнів, навіть при Президентові України. Представляти інтереси громадян у таких радах повинні люди, які користуються повагою та довірою громади, загальні збори якої можуть надавати їм повноваження. За допомогою таких рад може здійснюватись ефективний громадський контроль за діями державних управлінських структур, це дозволить зробити їх діяльність більш прозорою, що є однією з вимог громадянського суспільства. Процедура формування громадських рад розпочалася у 2005–2007 рр. в усіх органах центральної виконавчої влади, державних комітетах, правоохоронних органах, активною була й позиція Міністерства внутрішніх справ України. Наказом МВС України від 27.12.2005 № 1243 «Про Громадську раду при Міністерстві внутрішніх справ

України з питань забезпечення прав людини» [12] було створено Громадську Раду МВС України, змістом діяльності якої виступає опікування проблемами забезпечення прав людини в діяльності ОВС, що й знайшло безпосереднє відбиття в її назві. Даний наказ також затвердив Положення про раду, Регламент роботи Громадської ради, склад Громадської ради при МВС України. Рада визначена як консультативно-дорадчий орган, який надає консультативно-методичну допомогу МВС України в реалізації завдань міністерства щодо дотримання прав людини, здійснює громадський контроль за дотриманням прав людини та діяльністю органів внутрішніх справ [12, п. 1]. Створення Громадської Ради з питань забезпечення прав людини було важливим кроком до демократизації правоохоронних органів нашої держави, а самі органи внутрішніх справ виступають гарантом та захисником прав людини. К. Б. Левченко зауважує, що у сфері забезпечення прав людини зі сторони працівників органів внутрішніх справ існує безліч проблематичних питань, бо ця проблематика ще не знайшла адекватного за своєю практичною значущістю теоретичного осмислення і не є поширеною темою правових досліджень в Україні [13, с. 5]. На нашу думку, дуже важливо забезпечити участь членів громадських рад у роботі кадрових та атестаційних комісій при призначенні керівного складу міськрайонних та лінійних підрозділів органів внутрішніх справ, окрім цього, ввести у практику залучення представників громадськості до проведення службових розслідувань у випадках порушення прав людини з боку працівників ОВС та затвердити наказом МВС України відповідне «Положення про проведення громадських розслідувань за фактами порушення прав людини з боку працівників ОВС», залучивши до її розробки відомих експертів з правозахисних організацій. Можна сказати, що Громадські ради відіграють важливу роль у діяльності органів внутрішніх справ, оскільки сприяють покращенню іміджу ОВС, довіри населення; виступають інструментом зв'язку між громадськістю, правозахисниками, працівниками ОВС; сприяють покращенню співпраці ОВС із ЗМІ; через Громадську Раду працівники ОВС можуть отримувати сучасні знання та інформацію, особливо в галузі прав людини.

Наукові пошуки нових форм залучення громадськості до здійснення контролю за дотриманням законів, прав і свобод затриманих та заарештованих органами внутрішніх справ закінчилися розробкою Програми МВС України з розвитку партнерських стосунків між міліцією та населенням на 2000-2005 роки [14], яка за ініціативою вчених Харківського національного університету внутрішніх дозволила започаткувати роботу мобільних груп з моніторингу дотримання прав людини

в діяльності органів внутрішніх справ. Мобільні групи з моніторингу дотримання конституційних прав та свобод людини та громадянина функціонують на підставі наказу МВС України «Про організацію діяльності постійно діючих мобільних груп з моніторингу забезпечення прав і свобод людини та громадянина в діяльності органів внутрішніх справ» від 31.08.2006 р. та Закону України від 02.10.2012 р. № 5409-VI «Про внесення змін до Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» щодо національного превентивного механізму» [15]. Мобільні групи виконують наглядові функції, здійснюють моніторинг забезпечення прав і свобод людини та громадянина в діяльності територіальних органів і підрозділів внутрішніх справ головних управлінь, управлінь МВС України в областях, містах Києві та Севастополі, на транспорті, до складу яких залучаються працівники органів внутрішніх справ та представники громадських організацій у сфері захисту прав людини, зареєстрованих у встановленому порядку. Робота мобільних груп базується на принципах законності, гуманізму, об'єктивності, неупередженості та невторчання в оперативно-розшукову діяльність органів внутрішніх справ, професіоналізму, доступності представників ЗМІ та широких верств населення до результатів діяльності цих груп. Й хоча висновки мобільних груп, які містяться в моніторингових звітах, носять рекомендаційний характер, викладена у звітах інформація щодо порушень прав людини та громадянина є підставою для обов'язкового проведення службових перевірок [15]. Варто також підкреслити, що основна мета мобільних груп полягає не стільки у покаранні працівників ОВС, які припустили певні порушення прав людини у своїй діяльності, скільки у намаганнях зробити систему ОВС більш прозорою та підзвітною для громадянського суспільства, адже до складу кожної мобільної групи мають входити не менш двох представників громадських правозахисних організацій. Координацію діяльності мобільних груп покладено на начальників відповідних ГУМВС, УМВС України. Персональний склад мобільних груп, графіки відвідувань органів та підрозділів, осіб, відповідальних за організацію діяльності мобільних груп та вирішення інших питань щодо їх діяльності, визначаються на засіданнях громадських рад із питань забезпечення прав людини при ГУМВС, УМВС України. До основних труднощів здійснення моніторингу мобільними групами з забезпечення прав і свобод людини та громадянина в діяльності органів внутрішніх справ належать: по-перше, практична відсутність досвіду здійснення моніторингових виїздів; по-друге, низький рівень знань та професіоналізму з питань захисту прав затриманих та заарештованих осіб; по-третє, недостатня кількість підготовленого персоналу

для поточного здійснення моніторингової діяльності. Першочерговими заходами по подоланню даних недоліків повинні бути: активізація діяльності мобільних груп з моніторингу забезпечення прав людини в діяльності ОВС за рахунок розширення кількісного складу моніторів від громадськості з метою підвищення частоти відвідувань підрозділів органів внутрішніх справ; вивчення та обмін досвідом з моніторинговими групами зарубіжних країн (проведення семінарів, тренінгів та конференцій); залучення до співробітництва міжнародних правозахисних організацій задля підвищення професійного рівня моніторингового персоналу; запровадження спеціальних навчальних програм з обов'язковим залученням слухачів юридичних вузів та вищих навчальних закладів системи МВС України з метою розширення кількості громадських моніторів; ведення окремого обліку заяв та звернень громадян на неправомірні дії працівників органів внутрішніх справ, а також створення єдиного реєстру матеріалів службових розслідувань за фактами порушення прав людини з боку працівників органів внутрішніх справ.

Окрему увагу заслуговує діяльність засобів масової інформації по здійсненню громадського контролю за адміністративною діяльністю органів внутрішніх справ. Для формування позитивної громадської думки щодо діяльності МВС України та його підрозділів на місцях були затверджені Програма формування позитивного іміджу міліції України на 2003–2007 роки [16], Порядок проведення оцінки рівня довіри населення до Національної поліції [17] та Стратегія розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року [18] основна спрямованість яких стосувалося підвищення прозорості діяльності органів внутрішніх справ; їх підзвітності формам громадського контролю, що безпосередньо впливає на зниження ризику випадків порушення закону, перевищення владних повноважень працівниками ОВС, жорстокого поведіння та катувань стосовно громадян. З метою запровадження відкритості у роботі органів внутрішніх справ 28 травня 2010 року Міністр внутрішніх справ України підписав наказ № 210 про створення Інформаційної Ради МВС України – дорадчо-консультативного органу, діяльність якого направлена на розробку інформаційної політики Міністерства, визначення її пріоритетних цілей та завдань, розробку пропозицій щодо вдосконалення взаємодії із засобами масової інформації, громадськістю та оцінки їх практичної реалізації. У Положенні про Інформаційну Раду МВС України зазначається, що до складу Інформаційної ради можуть входити керівники засобів масової інформації, журналісти, видатні політики, правозахисники, народні депутати, учені, письменники [19, п. 1]. Для вдосконалення взаємодії ОВС із ЗМІ, сприяння журналіс-

там у їх професійній діяльності при висвітленні роботи ОВС, удосконалення системи управління та контролю у цій сфері було видано наказ МВС України «Про вдосконалення взаємодії органів внутрішніх справ із засобами масової інформації» від 25.03.2010 року № 88 [20]. Пункт 3 цього наказу зазначає, що керівники структурних підрозділів центрального апарату МВС та підрозділів при МВС України, начальники головних управлінь, управлінь МВС України в областях, містах Києві та Севастополі, на залізницях зобов'язані: забезпечити оперативне інформування відповідних підрозділів зв'язків із громадськістю про найбільш резонансні злочини і події з метою визначення обсягів інформації, яка може бути оприлюднена в межах чинного законодавства, попередження розповсюдження неперевірених та викривлених даних про події; при виїзді на місця скоєння резонансних злочинів в обов'язковому порядку залучати фахівців підрозділів по зв'язках з громадськістю ГУМВС, УМВС, міськрайлінорганів для забезпечення відео фотозйомки місць подій з урахуванням технічних і творчих вимог сучасного телебачення; установити, що оперативна інформація про резонансні злочини й події, у тому числі відзняті працівниками підрозділів зв'язків з громадськістю відеоматеріали, надається представникам засобів масової інформації тільки після погодження з керівництвом відповідного ГУМВС, УМВС та Департаменту комунікації МВС України; у разі скоєння протиправних дій відносно представників ЗМІ, інших резонансних подій за їх участю забезпечити негайне прибуття до місць таких подій керівників ГУМВС, УМВС, міськрайлінорганів та відповідних підрозділів по зв'язках з громадськістю з метою здійснення контролю за дотриманням прав журналістів; залучати журналістів до участі (при дотриманні заходів особистої безпеки) у рейдах, операціях, виїздах на місця подій спільно з оперативно-слідчими групами, спецпідрозділами; забезпечити оперативне (не більше трьох діб) опрацювання інформаційних запитів редакцій засобів масової інформації, які надходять з підрозділів зв'язків з громадськістю, щодо надання журналістам відповідних коментарів, довідкових матеріалів, участі в телерадіопрограмах тощо [20].

Висновки.. Беручи все вищесказане до уваги, можна зробити висновок, що адміністративна діяльність ОВС, заснована на підтримці громадськості, є філософією адміністративної діяльності ОВС, яка є про-активною за природою та децентралізованою за сутністю її організаційних стратегій, створена для боротьби з причинами, які лежать в основі проблем злочинності, шляхом залучення всіх державних та громадських органів, рівно як і громадян, до механізмів консультування та співпраці з органами внутрішніх справ.

Література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22.06.2000 р. № 1835-III // Відомості Верховної Ради України, 2000, № 40, ст. 338.

3. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. № 2365-III // Офіційний вісник України від 11.05.2001, 2001, № 17, ст. 728 (код акту 18587/2001).

4. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII // Офіційний вісник України, 2018, № 55 (20.07.2018), ст. 1903.

5. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI // Відомості Верховної Ради України, 2013, № 1 (04.01.2013), ст. 1.

6. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996р. № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України від 19.11.1996, 1996, № 47, ст. 256.

7. Про затвердження Положення про порядок роботи зі зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі МВС України : Наказ МВС України від 10.10.2004 р. № 1177 // Офіційний вісник України від 12.11.2004, 2004, № 43, ст. 2853 (код акту 30471/2004).

8. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України, 2015, № 40-41 (09.10.2015), ст. 379.

9. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 р. № 996 // Офіційний вісник України від 12.11.2010, 2010, № 84, ст. 2945.

10. Історія створення ПАП ОВС України URL: <http://parovs.com.ua/index/0-23>. (дата звернення 13.01.2018).

11. Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади : Указ Президента України від 01.08.2002 р. № 638/2002 // Офіційний вісник України, 2002, № 41, ст. 1463.

12. Про Громадську раду при Міністерстві внутрішніх справ України з питань забезпечення прав людини : Наказ МВС України від 27.12.2005 р. № 1243 URL: <https://docslide.net/law/-27122005-1243-.html>. (дата звернення 14.01.2018).

13. Левченко К. Б. Система моніторингу дотримання прав людини в діяльності Міністерства внутрішніх справ. Наше право, 2006. № 2. С. 5–14.

14. Про затвердження Програми розвитку партнерських відносин між міліцією і населенням на 2000–2005 роки: Рішення колегії МВС України від 16.12.1999 року № 8/КМ. К. : МВС України, 1999. 27 с.

15. Про внесення змін до Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» щодо національного превентивного механізму: Закон України від 02.10.2012 р. № 5409-VI // Відомості Верховної Ради України, 2013, № 41 (11.10.2013), ст. 552.

16. Програми формування позитивного іміджу міліції України на 2003–2007 роки: Рішення Колегії МВС України № 1 від 10 січня 2003 р. К, 2003. 27 с.

17. Про затвердження Порядку проведення оцінки рівня довіри населення до Національної поліції: Постанова Кабінету Міністрів України 07.02.2018 р. № 58 // Офіційний вісник України, 2018, № 16 (23.02.2018), ст. 552.

18. Стратегія розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року. URL: http://mvs.gov.ua/ua/pages/strategiya_2020.htm. (дата звернення 15.01.2018).

19. Про створення інформаційної ради МВС України : Наказ МВС України, Положення про Інформаційну раду Міністерства внутрішніх справ України від 28.05.2010 р. № 210. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS165.html. (дата звернення 14.01.2018).

20. Про вдосконалення взаємодії органів внутрішніх справ із засобами масової інформації : Наказ МВС України від 25.03.2010 року № 88. URL: <http://unuj.org/nwes-zmi/34-news-zmi/240-----q>. (дата звернення 15.01.2018).

Анотація

Солдатова В. Д. Суб'єкти громадського контролю за законністю в адміністративній діяльності ОВС. – Стаття.

Розкривається сутність суб'єктів громадського контролю за законністю в адміністративній діяльності органів внутрішніх, а також автором пропонуються класифікувати суб'єктів громадського контролю за законністю в адміністративній діяльності органів внутрішніх на певні види.

Ключові слова: суб'єкт, громадський контроль за законністю, адміністративна діяльність, органи внутрішніх справ.

Аннотация

Солдатова В. Д. Субъекты общественного контроля за законностью в административной деятельности ОВД. – Статья.

Раскрывается сущность субъектов общественного контроля за законностью в административной деятельности органов внутренних, а также автором предлагаются классифицировать субъектов общественного контроля за законностью в административной деятельности органов внутренних на определенные виды.

Ключевые слова: субъект, общественный контроль за законностью, административная деятельность, органы внутренних дел.

Summary

Soldatova V. D. Subjects of public control over the lawfulness of the administrative activities of the Internal Affairs. – Article.

The article deals with essence of the subjects of public control over the legality of the administrative work of the Internal Affairs as well as the author proposes to classify the subjects of public control over the legality of the administrative work of the law enforcement bodies to certain types.

Key words: subject, public control of legality, administrative activities, the Internal Affairs.